

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОРТРЕТ В.М. ПЕРЕТЦА – ВЧЕНОГО МИНУЛОЇ ДОБИ

У сучасних умовах розвитку постіндустріального суспільства пріоритетне значення мають культуростворюючі чинники, основним з яких є освіта. Цінність інформації та значення інтелекту усвідомлював Володимир Миколайович Перетц – видатний вчений, чиє ім'я становить гордість гуманітарної науки кінця XIX – початку XX ст. Він був фахівцем у галузях філології, літературознавства, фольклористики, мистецтвознавства, історії театру, джерелознавства, історіографії, палеографії та археографії.

Аналізуючи діяльність В.М. Перетця, на окрему увагу заслуговує його багаторічна робота як талановитого педагога, гарного організатора та керівника, створеного ним товариства – Семінарія російської філології під керівництвом В.М. Перетця. Семінарії був науковим товариством, співдружністю молодих, талановитих дослідників, які жили спільним колом культурних інтересів.

Найбільш об'єктивним свідченням таланту і авторитетності вченого-педагога є відгуки учнів В.М. Перетця, які з повагою, вдячністю і любов'ю висловлювалися про свого наставника. За спогадами М.М. Тихомирова, академік «В.М. Перетц належав до числа тих рідкісних людей, навколо яких завжди гуртувалися учні». О.Й. Дейч згадував його як високого, представницької зовнішності, професора, який завжди викликав у нього змішане почуття поваги та легкого трепету. В.О. Каверін у своїх спогадах писав: «...він вимагав такої безумовної відданості науці, що учні (та учениці) змушені були приховувати від нього, що вони одружуються, виходять заміж, народжують дітей. Це була вимогливість грізна, неблаганна, що позначалася у великому й малому».

Говорячи про заняття В.М. Перетця, Г.А. Бялий писав: «вони були захоплюючі та незвичайні... Семінарія та до індивідуальних тем, над якими працювали студенти. Ніякої казенщини, ніякого школярства, дух самостійності й творчих зацікавлень – таким був стиль цього своєрідного семінару в семінарії». І. Огієнко вважав В.М. Перетця блискучим методистом та організатором. М.К. Гудзій відзначив, що «своїм науковим ентузіазмом, неабияким педагогічним талантом В.М. Перетц домагався того, що з самого початку своєї семінарської роботи студент приймався за серйозну тему, яка вимагала від нього здатності орієнтуватися в питаннях, які зовсім ще недавно

представлялися йому непосильними». О.А. Назаревский писав: «В.М. Перетц був неперевершеним агітатором: його енергія, невпинна праця, пошуки нового захоплювали інших». Н.П. Колпакова висловлювалася так: «... Володимир Миколайович ніколи нас не висміював, не зачіпав молодого самолюбства. Він умів так тактовно і обережно зробити інший раз дуже чутливе зауваження, так вірно направити думку учня на потрібний шлях, що після його критики – суворой, але завжди коректної – ні у кого не залишалося образ: зазвичай тільки зростало бажання подолати свої невдачі і домогтися потрібного успіху...».

В.П. Адріанова-Перетц відзначала: «вимогливий до своїх учнів, яким він віддавав свій час, книги своєї бібліотеки і накопичені їм по рукописним зховищам матеріали».

М.К. Гудзій, кажучи про ставлення до вчителя, висловлювався так: «...Він був нашим дбайливим другом, старшим товаришем. Ми любили його синівською любов'ю, хоча за віком він не годився нам у батьки. Він тримався з нами на рівній нозі, незважаючи на те, що ми чудово розуміли відстань між ним і нами». Д.С. Ліхачов згадував: «Життя семінарія характеризувалося спільними відвідинами театрів, концертів, катаннями на човнах по Дніпру, спільними поїздками для описів рукописів». Висловлювання Г.А. Бялого точно виражає суть діяльності спільноти під керівництвом В.М. Перетца: «дух його школи, дух рівноправності людей різного віку і поколінь, різних ступенів знання, об'єднаних спільною справою науки».

Проаналізувавши спадщину В.М. Перетца, важко переоцінити його внесок у науку і розвиток культури. Автор поділяє думку мистецтвознавця-сучасника О.Ю. Клековкіна, який писав: «Читаючи праці Володимира Перетца, спогади про нього та його листи, виникає враження, що там, де був він, нудно не було, його тексти досі вражають гостротою й точністю думки, здатністю вириватися з лещат забобонів і зацікавленістю в пошуках істини».

Таким чином, підбиваючи підсумки, відзначимо, що автор сконцентрував увагу на висвітленні найбільш значущого досягнення багаторічної праці В.М. Перетца як засновника та керівника наукового Семінарію. Характеризуючи педагогічний портрет В.М. Перетца, слід виділити його благородні людські якості як основні, на яких базувалося його батьківське ставлення до молодих умів. Результати його праці безсумнівно дали свої плоди, втілившись у його творчій, інтелектуальній спадщині, а також спадщині його учнів, які продовжили і розвинули справу свого Вчителя.